

γεροντόπιασμα τό, Πελοπν. (Γαργαλ. Δίβρ. Μεσσην. Τριφυλ.) — Ν.Πολίτ., Παροιμ. 3, 577 — Λεξ. Μ. Έγκυκλ. Πρω. Δημητρ. γεροδόπιασμα Ζάκ. Κεφαλλ.

Έκ τοῦ ρ. γεροντοπιάνω.

1) Τὸ ἐξ ἡλικιωμένων γονέων, ἰδιαιτέρως δὲ ἐκ πατρὸς γέροντος γεννηθὲν τέκνον ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. Γεροδοπιάσματα, παιδιὰ τ'ς ἀρφάνιας (τὰ ἐξ ἡλικιωμένου πατρὸς γεννώμενα τέκνα ἀπομένουν συνήθως ὀρφανὰ εἰς μικρὰν ἡλικίαν) Κεφαλλ. Πβ. καὶ Ν.Πολίτ., ἐνθ' ἄν. 2) Τὸ τελευταῖον τέκνον τῆς οἰκογενείας, τὸ οἶονεῖ γεννηθὲν κατὰ τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν τῶν γονέων του — Λεξ. Μ. Έγκυκλ. Συνών. εἰς λ. γεροντόπαιδο 2α. 3) Ὑβριστικῶς, ἄνθρωπος μὲ καχεκτικὴν ἐμφάνισιν καὶ δύστροπον χαρακτῆρα Ζάκ. — Λεξ. Δημητρ.

γεροντοπορεύομαι Λεξ. Αἰν.

Έκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ ρ. πορεύομαι.

Φέρομαι ὡς γέρων, πράττω ὡς οἱ γέροντες.

γεροντοπούλα ἡ, Πελοπν. (Ἀχούρ.)

Έκ τοῦ οὐς. γέροντας καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -πούλα.

Θυγάτηρ δημογέροντος: Ἄσμ.

Ἔς τὰ μάτια μοιάζει Φράγκισσα, ἔς τὰ φρόδια Φραγκοπούλα, ἔς τὸ λυγρό της τὸ κορμὶ μοιάζει γεροντοπούλα.

γεροντοπουλλάδα ἡ, ἀμάρτ. γιρουντουπ'λλάδα Σκυρ. γιρουνδουπουλλάδα Λέσβ.

Έκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐς. πουλλάδα.

Σκωπτικῶς, κόρη ὑπερβᾶσα πρὸ πολλοῦ τὴν ὥραν τοῦ γάμου καὶ ἐξακολουθοῦσα νὰ νεανιεύεται ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Πρόβαλι, γιρουνδόρνιθα καὶ γιρουνδουπουλλάδα καὶ σὺ πονδία μαλλιάρη, νὰ δῆς τὴ βατινάδα Λέσβ. Συνών. γεροντοπροβατίνα 2, γεροντόρνιθα 2.

γεροντόπρινος ὁ, Λεξ. Βλαστ., 456.

Έκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐς. πρίνος.

Πρίνος γηραλέος.

γεροντοπροβατίνα ἡ, Πελοπν. (Δίβρ. κ.ά.) γεροδοπροβατίνα Κρήτ. (Ἡράκλ. Μόδ. Νεάπ. Πλάκ. κ.ά.) ἔροδοπροβατίνα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γραινοπροατίνα Κάσ. γεροδοπροβατίνα Κρήτ. (Ἀχεντρ.)

Έκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐς. προβατίνα. Ὁ τύπ. γραινοπροατίνα κατ' ἐπίδρασιν τοῦ γραια-γραιά.

1) Προβατίνα μεγάλης ἡλικίας ἐνθ' ἄν.: Ἡσφαξα μιὰ ἔροδοπροβατίνα, πὺν δὲν ἐκόλλῃ τὸ κριάς τση ἔς τὸ δοῖχο Ἀπύρανθ. Σκιὰς δέκα γεννῶ ἔναι βλιό ἡ γεροδοπροβατίνα (σκιὰς = τοῦλάχιστον) Ἀχεντρ. Ἡχασα μιὰ γεροδοπροβατίνα αὐτόθ. || Παροιμ. Πλιά ἀρνιά ἔναι ἔς τὸ μακελεῖο παρὰ γεροδοπροβατίνες (μεγαλυτέρα εἶναι ἡ συχνότης τοῦ θανάτου εἰς τοὺς νέους παρὰ εἰς τοὺς γέροντας) Μόδ. Συνών. παροιμ. «Πλεῖστερες πουλλακίδες σφάζονται πέρι (= παρὰ) γερόκοττες» 2) Μετων., κόρη ἄγαμος προκεχωρημένης ἡλικίας Κρήτ. (Ἡράκλ. Πλάκ. κ.ά.): Ἄσμ.

Γεροδοπροβατίνα μου, συμμάζωξε τὸ νοῦ σου!

Δὲν εἶσαι δώδεκα χρονῶ, μονό ἔσαι τοῦ καιροῦ σου Πλάκ. Συνών. βλ. εἰς λ. γεροντοπουλλάδα.

γεροντοπροβιά ἡ, ἀμάρτ. γεροδοπροβιά Α.Κρήτ. γεροδοπροβέ Δ.Κρήτ.

Έκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐς. προβιά.

Τὸ δέρμα γηρασμένων προβάτων.

γεροντόρνιθα ἡ, Ἰων. (Κρήν.) γιρουνδόρνιθα Λέσβ. Έκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐς. ὄρνιθα.

1) Ὅρνις γηραλέα. Συνών. γερόκοττα, παλιόκοττα.

2) Σκωπτικῶς, γυναῖκα περασμένης ἡλικίας: Ἄσμ.

Ξύπνησε γεροντόρνιθα καὶ φετινὴ πουλλάδα καὶ τριμηνίτικο ἀβγό, ν' ἀκούσης πατινάδα

Κρήν.

Πρόβαλι, γιρουνδόρνιθα καὶ γιρουνδουπουλλάδα

καὶ σὺ πονδία μαλλιάρη, νὰ δῆς τὴ βατινάδα

Λέσβ. Συνών. βλ. εἰς λ. γεροντοπουλλάδα.

γεροντισεβντιάς ὁ, ἀμάρτ. γεροδοσεβδᾶς Κρήτ. (Νεάπ. Σέλιν. κ.ά.)

Έκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐς. σεβντιάς.

Ἐρωτικὸν πάθος δημιουργούμενον κατὰ τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν: Ὁ Θεὸς νὰ σᾶσε φυλάη ἀπὸν τὸ ἄδικο, μὰ καὶ ἀπὸν τὸ γεροδοσεβδᾶ Σέλιν. Ὁ Θεὸς νὰ σὲ ξεμιστεύῃ ἀπὸν τὸ γεροδοσεβδᾶ (ξεμιστεύῃ = γλυτώνῃ) Νεάπ. || Ποίημ.

Ἔχετε γεμά, βουβόγεροι μὲ τζιβλιασμένα μάθια,

ἀπὸν ὁ γεροδοσεβδᾶς σᾶς ἤκανε κοιμάθια.

Νεάπ. Συνών. γεροντοέρωτας.

γεροντοσκανιάς ὁ, ἀμάρτ. γεροδοσκανιάς Κρήτ.

Έκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐς. σκανιάς. Πβ. Γ.Χατζιδ., Ἀθηνᾶ 36 (1924), 187.

Ὁ ἀκάθαρτος γέρων.

γεροντόσκραφα ἡ, ἀμάρτ. ἔροδοσκραφα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Έκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐς. σκρόφα.

Θῆλυς χοῖρος μεγάλης ἡλικίας: Εἶδα ἔροδοσκραφα ν' ἐτούτη; Συνών. γεροντολαμάσα.

γεροντοσκραφάρα ἡ, ἀμάρτ. ἔροδοσκραφάρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Έκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐς. σκραφάρα.

Γηραλέος μέγας θῆλυς χοῖρος: Εἶδα ἔροδοσκραφάρα ν' ἐτούτη;

γεροντόσκυλλος ὁ, ἀμάρτ. ἔροδοσκυλλος Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Θηλ. ἔροδοσκυλλᾶ Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Έκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐς. σκύλλος.

Γηραλέος σκύλλος: Κεῖνος ὁ ἔροδοσκυλλος πού ἔχετ' ἐνφύρησε;

γεροντόσπαρμα τό, Πελοπν. (Γαργαλ. Δίβρ.) γεροδόσπαρμα Κρήτ. (Μεραμβ. κ.ά.) γεροντόσπερμα Πελοπν. (Μανιάκ.) γεροδόσπερμα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Έκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐς. σπάρμα.

Τὸ ἐκ πατρὸς γέροντος γεννηθὲν τέκνον ἐνθ' ἄν.: Ἡ Καλλιτσα τοῦ Λιόπ'λου εἶναι γεροντόσπαρμα Δίβρ. Μοῦ εἶπε καὶ κεῖνο τὸ γεροντόσπαρμα τοῦ Γερόγιαννη νὰ σμεῖξουμε τὰ γίδια αὐτόθ. Ἀνάθεμά σε, γεροδόσπαρμα (ἀρά) Μεραμβ. Ἔς τὸ ἰδιόβολο νὰ πᾶς, γεροδόσπαρμα Κίτ. Μάν. Συνών. γεροντόπιασμα, γεροντόσπορος, γεροντοφυτιά 3.

γεροντόσπιτο τό, ἀμάρτ. γεροδόσπιτο Κρήτ. (Ἅγιος Γεώργ.)

Έκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐς. σπίτι.

Παλαιὰ οἰκία: Ἐσωρήμαξε τὸ γεροδόσπιτο τοῦ παπποῦ

μου (= ἡ παλαιὰ οἰκία τοῦ πάππου μου μετεβλήθη εἰς ἐρείπια).

γεροντόσπορος ὁ, Πελοπν. (Δίβρ. κ.ά.) γεροδόσπορος Κρήτ. (Μεραμβ. κ.ά.) Πελοπν. (Γέρμ. Κίτ. Μά.)
Ἐκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐσ. σπόρος.

Τὸ ἐξ ἡλικιωμένων γονέων, ἰδίᾳ δὲ ἐκ πατρὸς γέροντος γεννηθὲν τέκνον ἐνθ' ἄν.: Γεροδόσπορος εἶν' ὁ κακομοίρης, εἶδα θὰ σοῦ κάμη; Μεραμβ. Ἀνάθεμα νὰ ἔχης, γεροδόσπορε! (ἄρᾱ) Νεάπ. Θὰ τοὺς κληρονομῇς ἑκείνος ὁ γεροδόσπορος Γέρμ. Συνών. εἰς λ. γεροντόσπερμα.

γεροντοσυμβούλιον τό, Χίος (Πισπιλ. κ.ά.)
Ἐκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐσ. συμβούλιον.
Τὸ συμβούλιον τῶν «γερόντων», τὸ ὁποῖον ὑφίσταται ἀπὸ παλαιότερους χρόνους καὶ ἔχει χαρακτηριστικὰ διαιτητικόν.

γεροντοσύνη ἡ, Κύπρ. γιρουδουσύν' Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Πληθ. γεροντοσύνια τά, Κύπρ. γιρουδουσύνια Θεσσ. (Κακοπλεύρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γέροντας καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -σύνη.
Ὁ πληθ. κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ οὐδ. συνών. γεράματα, γέρατα, γερατειά, γεροντάματα.

Τὸ γῆρας, ἡ γεροντικὴ ἡλικία ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. Λεφτοπεῖνα, λεφτοδίφρα, ἐν' κατῶν γεροντοσύνη (τὸ γῆρας, ὅταν συνοδεύεται μὲ πείνα καὶ δίψα, ἔστω καὶ ὀλίγη, εἶναι κακόν) Κύπρ. || Ἄσμ.

Ἦσουν μιτξὺς τζ' ἐμιάλυνες, κακὸν τζαὶ ἔμ-μου ποίσεις, τὴν ὥρα 'ς τὰ γεροντοσύνια σου κακὸν ἐν νὰ μου ποίσεις; αὐτόθ.

Τζ' ὅταν ἦσουν τριῶν γρονῶν, ἐκαβαλλίτζευκά σου τζαὶ 'ς τὰ γεροντοσύνια σου ἐν νὰ με φαραντζίσης; (φαραντζίσης = κατακρημνίσης) αὐτόθ.

Μαῦρε μου μαυρογόνате, μαῦρε μ' ἀνεμοπόδα, εἰς τὲς γεροντοσύνες σου κακὸν ἐν νὰ μου κάμης; αὐτόθ.

Κὶ τώρα 'ς τὰ γιράματα κὶ 'ς τὲς γιρουδουσύνις γυρεῖ νὰ πάη-ν-ἀρματουλὸς, ἀρματουλὸς κὶ κλέφτης Καλαμπάκ.

Κὶ τώρα 'ς τὰ γιράματα κὶ 'ς τὰ γιρουδουσύνια πῆρα μνιὰ σκλάβ' Ἀρμένισσα μαζί με τὸν υἱὸ της Κακοπλεύρ.

γεροντόταυρος ὁ, ἀμάρτ. ἑροδόταυρος Νάξ. ('Α-πύρανθ.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐσ. ταῦρος.

Ταῦρος γηραλέος: Μεγαλοκαμωμένος πού 'ναι γ' εὐτός. Σὰ ἑροδόταυρος εἶναι!

γεροντοτήχτικας ὁ, Πελοπν. (Γαργαλ.)
Ἐκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐσ. τήχτικας.
Ἡ γεροντικὴ φυματίωσις: Ἡ -ῖ- Ἑλένη ἡ ξαδέφμισά μου πέθανε πὸ γεροντοτήχτικα. Συνών. γεροντόφτιση, γεροντοχτικιό, μαραζοτήχτικας.

γεροντότραγος ὁ, ἐνιαχ. γεροδότραγος Κρήτ. ('Α-νατολ. κ.ά.) ἑροδότ-τραος Κάσ. ἑροδότραος Νάξ. ('Απύρανθ.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐσ. τράγος.

Τράγος μεγάλῃς ἡλικίας ἐνθ' ἄν.: Ἀσφαχτο τὸν ἔχετε τὸν ἑροδότραο ἑκείν' ἀκόμα Ἀπύρανθ. Μιὰ 'υχιά ἑροδότραο διὰ γ' ἤπηρε (ὀλίγον κρέας γεροντότραγου ἐπῆγε

καὶ ἀγόρασε) αὐτόθ. || Παροιμ. Ὁ γεροδότραγος 'ὲ ξεχνᾷ τὰ παλιά δου χούγια (Αἱ κακαὶ παλαιαὶ συνήθειαι δὲν ἀποβάλλονται κατὰ τὸ γῆρας) Ἀνατολ.

γεροντούλης ὁ, Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γέροντας καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ούλης.

Ὁ μικρόσωμος γέρον ἢ καὶ αὐτὸς ὁ γέρον κατ' ἐννοίαν θωπευτικὴν. Ἄσμ.

Καλῶς τὰ κάνεις, γέροντα καὶ μπάρμπα γεροντούλη. Συνών. γεροντάκι 1, γεροντάκης, γεροντάκος.

γεροντουλιάζω ἀμάρτ. γεροτζουλιάζω Πελοπν. (Καλύβ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γεροντούλης καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιάζω.

1) Ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων, ἀρχίζω νὰ γηράσκω, γηράσκω: Ταχιά σὰ γεροτζουλιάσης καὶ σύ, τότε νὰ δῆς, παλιόπαιδο, ποὺ θέλεις καὶ νὰ κοροϊδεύης κιόλας. 2) Ἐπὶ δένδρων καὶ φυτῶν, μακραίνομαι, ξηραίνομαι ἐνεκα γήρατος: Τὸ παλιούρι εἶναι κλαρὶ ἀγκαθερό. Ἀμα γεροτζουλιάση, τὸ κόβουν καὶ φράζουν φράχτες. Συνών. γεροντιάζω 1δ.

γεροντοφαίνω ἀμάρτ. γιρουδονφαίνω Σάμ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ ρ. φαίνω.

Παρέχω ἐντύπωσιν, εἰκόνα γέροντος: Γὼ πιά γιρουδονφά'σα (ἐγὼ πλέον φαίνομαι γέρον).

γεροντόφερμα τό, ἀμάρτ. γιρουντόφιρμα Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γεροντοφέρνω.

Ἡ κατὰ τρόπον ἀρμόζοντα εἰς γέροντα συμπεριφορά: Τοῦ γιρουντόφιρμά τ' δὲ μοιάζ' μὲ τὰ καμώματά τ'.

γεροντοφέρνω σύνθηθ. γεροδοφέρνω Θῆρ. Κεφαλλ. γεροντοφέρνω Εὐβ. (Κουρ. Κύμ. Ὁξύλιθ. κ.ά.) γιρουντοφέρνω πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γεροντοφέρω μα Τσακων. (Χαβουτσ.)

1) Ὁμοιάζω πρὸς γέροντα εἴτε πρὸς τὴν σωματικὴν ἐμφάνισιν, εἴτε πρὸς τὸν τρόπον τοῦ φέρεσθαι ἢ τοῦ σκέπτεσθαι σύνθηθ.: Αὐτὸ τὸ παιδί γεροντοφέρνει σύνθηθ. Πουλὺ γιρουντοφέρν' οὐ Ἀντών'ς τ'ς Ἀφρονδίτ'ς Ἡπειρ. (Κουκούλ.) Γιρουντοφέρν', ἀλλὰ δὲν εἶναι μιγάλους 'ς τὰ χρόνια Ἡπ. (Ζαγόρ.) Γεροντοφέρ' τηνεῖ (αὐτὸς γεροντοφέρνει) Τσακων. (Χαβουτσ.). Πβ. μεγαλοφέρνω. Ἀντίθ. παιδιαρίζω. 2) Πλησιάζω πρὸς τὸ γῆρας, εἶμαι μεσήλιξ Ἡπ. Θῆρ.

γεροντοφοράδα ἡ, ἀμάρτ. γεροδοφοράδα Κρήτ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ οὐσ. φοράδα.

Φορβάς μεγάλῃς ἡλικίας: Ὁχον, χαρῶ τὸ τυρὶ σου, γεροδοφοράδα! (ἐκ παραμυθ.)

γεροντοφτεασμένος ἐπίθ. Πελοπν. ('Αρκαδ.) γιρουντοφτεασμένους Εὐβ. ('Ακρ.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γεροντο- καὶ τοῦ φτεασμένος, μετοχ. τοῦ ρ. φτεάνω.

Ὁ ἔχων γεροντικὴν ἐμφάνισιν, ὁ δύσμορφος ἐνθ' ἄν.: Ἔτσ' ἦταν ἀπὸν πιδί, γιρουντοφτεασμένους Ἄκρ. || Ἄσμ.

Μωρὴ τραχανομούτσουνη καὶ γεροντοφτεασμένη, ὅλον τοῦ κόσμου τὰ σκυλλιά σ' ἔχουνε φιλημένη Ἀρκαδ.

